

BAJA ÉS VIDÉKE

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Palánka, Fő-utca 281. szám.
 Megjelenik minden vasárnap reggel.
 Egyes szám ára 4 fillér. (2 krajczár.)

Felelős szerkesztő:
Csernicsek Imre
 Szerkeszti: Reichschild Zsigmond.

Előfizetési ár:
 Egész évre 6—K
 Fél évre 3—K
 Amerikába egész évre 8—K
NYILTÉR SORA 30 FILLÉR.

Iskolák államosítása Palánkán.

Vége valahára megtörtént az első lépés a kultúra felé Palánkán is. A községi képviselőtestület minapi határozata oda mutat, hogy már elég volt az eddigi absurd állapotból magának a polgárságnak is. A polgárok emelték az iskolákat, el-tartották őket, fizették a tanítókat, sőt még az apácákat is — felekezeti különbség nélkül. De még a katolikus kántor is a polgárság pénzén orgonált annak is, a kinek nem kellett a muzsikája. A polgárságnak azonban csak fizetésbeli kötelezettségei voltak. De joga semmi. Ezt az iskolaszéki elnök, — ki egyttal a r. kath felekezet papja — tartotta markában. Pedig hát mintha volna Palánkán még más felekezeti adófizető polgár is. De ha mind katolikus is lenne, ugyan hogy jút hozzá ez az adófizető polgárság, hogy ő viselje a terheket, a pap meg élvezze a jogokat? Hisz még a legszúrtoabb koreszmában is annak muzsikálnak, a ki fizet. És Palánkán ilyen fontos kultúrntézménynél, a milyen az iskola, az adófizető és iskolafentartó polgárnak nem volt eddig még annyi rendelkezési joga sem, mint bármilyen részeg atyafinak a legszúrtoabb koreszmában. És a polgárság számtalan esztendőn át türte ezt a jogfosztottságot. Bámulatos, honnan szedte ezt a sok türelmet.

Honnan? Hát persze, a felekezeti iskolából. A hol is a polgári önértet, al-

kotmánytudás és általános tudományos ismeretek helyett arra tanították a népet, hogy milyen szép erény a birkatürelem, a rabszolgaigénytelenség, melyeknek jutalmát majd a másvilágon veszik el. De hát ha ezek a tulvilági dolgok olyan szépek és kecsegtető, miért nem abonáják magukat rájuk első sorban a papok? Miért tuk-málják rá ezeket első sorban az adófizető polgárságra, míg ők maguk itt a földön a jogokhoz és pénzhez ragaszkodnak?

Nem tiszta ez a sor. Nincs rendjén. Ezt a polgárság világosabb fejei kezdik már belátni. Azért megfordították a székér rudját. És községi képviselőtestületi határozattal kimondották: ha a papok akarnak rendelkezni az iskolákkal és a tanítókkal, hát jól van, de akkor tartsák el őket a maguk s nem a polgárság zsebéből. Ha pedig csak jogokat formálnak az iskolákkal szemben, de kötelezettséget nem vállalnak: akkor hát államosítsuk őket. Mert az államosított iskolák iskolaszékeiben mi, adófizető polgárok foglalunk majd helyet és az iskola fentartó állam intézkedései és felügyelete mellett ugyan, de mégis mi polgárok fogunk rendelkezni az iskolákkal, melyek majd felekezeti türelmetlenség, elfogultság és babonák helyett felvilágosodást, kulturát, haladást hoznak közénk.

Hátramaradottságunknak, kulturátlanságunknak első sorban felekezeti iskoláink az okai. A hol szellemi sötétségben, jel-

lembeli fogyatkozásokban, félszégsekben nevelik az ifjúságot, ott aztán lehetetlen a haladás bármilyen téren is. Ott felüti a fejét egyrészlől a klerikalizmus, de a mi rendszerint velejár, a bankbukások, finansziális rázkódtatások stb. hasonló jó is.

Palánkának geográfiai helyzeténél és társadalmi dispozióciójánál fogva versenyeznie kellene pl. Ujvidékkel, de feltételül vezető szerepet kellene vinnie a délnyugati Bácskában, a mi egyértelmű a polgárság vagyonosodásával és általános jóléttel. Ehhez minden előfeltételünk és kellékünk meg van. Csak az egy, a legfontosabb hiányzik. T. i. állami iskola, mely hasznos és praktikus ismereteket terjesztene községünk értelmes, józan és komoly polgársága közé.

Ezeket az ismereteket semmiféle felekezeti iskola sem nyújthatja. Már azért sem mert felekezeti s így mindig egyoldalú és szűkkeblű dogmatizmust szolgál. És az életbe kikerült fiatalság javarésze magával viszi ezt a tudománytalan, semmi gyakorlati értékkel nem bíró dogmatikus »nevelést« és »tanítást«, illetve ennek hatásait. És az élet elfoglaltsága, munka, gondok miatt nem tudja lerázni. Csak kevésnek jutott osztályrészül, hogy sok megerőltetés, magánszorgalom és tanulás esetleg foglalkozás és világlátás révén más, jobb, tisztultabb felfogásokra tehet szert. A községi képviselőtestület tanügyi politikájának változása azt látszik igazolni, hogy ezek a

 Salgótarjáni-, petrozsényi-, annavölgyi-, szászvári-, nagymányoki-,
karwini-, ostravi- és porosz szenet, kovácsszenet, légszeszgyári- és pirszenygyári
pirszenet ipari-, gazdasági- és háztartási célokra minden vasuti-
és hajóállomásra szállít
SALAMON JAKAB és Ta., Budapest, V. Erzsébet-tér 5.

Telefonszámok: 73—96, 73—97, 73—98, 73—99.

TÁTRALOMNIC

Téli sportszezon:

december 15-től március 15-ig.

a legszebb bob- és rúdipálya, új felvonóval. Posta. Távirda.
 Telefon. Vasútállomás. Összeköttetés mindenfelé. Prospékus.

tisztultabb feltételek és nézetek kezdenek térni hódítani és érvényesülni Palánkán is. Ha ebben nem csalódunk, úgy a jelenlegi képviselőtestületünkben Palánka haladásának és jövőbeli boldogulásának egyik hatalmas mozgatóját látjuk és szívünkbenél üdvözöljük.

HIREK.

Értekezlet a palánkai kikötő érdekében. Folyó hó 14-én a palánkai község házánál Zsigmond János főszolgabíró elnöksége mellett értekezlet volt a téli kikötő ügyében, melyen megjelent az ijdéki főlyammérnökség kiküldötte is. Dacára a főlyammérnökség nagy ellenvetésének, a budapesti és a helyi kiküldöttek a kikötő kiépítése mellett foglaltak állást. A kikötő a Dunagözhajózási Társaság háta mögött lenne kiépítendő 300 méter hosszú és 30 méter szélességben. Vajjon mikor kezdik a kiépítést?

»Háztartás«. A magyar gazdaszonyok népszűri és bótartalmu lapja a »Háztartás« immár a 18-ik évfolyamába lépett. Erdős József a lap új kiadótlajdonosa felkérésnek engedve, Kürthy Emilné, a »Háztartás« alapítója és tizenöt éven át volt szerkesztője két évi szünetelés után ismét átvette a lap szerkesztését és azt ezentul is abban az irányban s szellemben fogja vezetni, melynek közkezdveltségét köszönheti. A »Háztartás« minden hó 1., 10. és 20-án jelenik meg díszes kiállítású képes füzetben. Ingyenes mutatványszámokkal készségesen szolgál a »Háztartás« kiadótlaja a Budapest, VI. Eötvös utca 30.

LOHR MÁRIA (Kronfus) a főváros első és leg-
régebbi csipke-tisztító-, vegytisztító- és kelme-
festő-gyárintézte. Budapest, VIII., Baross-utca 88.
A szakmájába vágó összes megrendeléseket gyorsan
és jótanyosan teljesíti.

A csavargók titkos egyetértése. Bámulatra méltók azok, a titkos jelek amelyekkel a csavargók az 5 külön tolványfelvétel kiegészítése képpen megértik egymást. Erről emlékezik meg tizenegy képpel tarkított értekezés keretében a Képes Hét, amely rövid fennállása óta Magyarország legkedveltebb képes lapjává lapjára nőtte ki magát. Csupa érdekesség, csupa aktualitás. Harminczket aktualis képet Kabos Fede, Pásztor József, Sárossy Ivonne Benda jenő novellái, Földes Imre regénye a Feketeország és Arzene Lupin izgalmas kalandjai követik. A csemegerovarokról szóló cikk is nagy tetszéssel találkozik. Legközelebbi számában hirdeti ki pályázati eredményét a képes Hét és újabb pályázatot hirdet az olvasók számára. — A Képes Hét 20 fillérért mindenütt kapható. Előfizetési ára negyedévre 2 K 70 fillér. Szerkesztőség és kiadótlivatal: Budapest, V., Ögnyök-utca 10.

Előfizetés. A hivatalos lap vasárnapi száma a polgári iskolai tanszemélyzet létszámában előfizetéseket tesz közzé. Városunkban ennek folytán előlépett Zaklay Aladár palánkai polgáriiskolai igazgató VIII., Strigner János és Kardos Pál palánkai polgáriiskolai tanár a IX. fizetési osztályba.

Az I. bácsujlaki segély szövetkezet 1912. évi február hó 17-én d. u. 12 2 órakor a róm. kath.

IV. V. VI. osztályban tartja meg rendez évi közgyűlést. Az igazgatólag.

Hármas lakodalom. Nem minden-napi lakodalom eset történt a napokban Kossuthfalván. Mókai Ferec kossuthfalvai gazda 3 gyermekeknek egy napon volt a házasságkötése, két leány ment férjhez s Ferenc nevű fia vezette oltárhoz szíve választottját. A hármas esküvőnek nagy volt és még nagyobb lakodalmi vendége a boldog öröm szülők.

Öngyilkos aggastyánó Szokatlan öngyilkossági eset történt Obecsen a mult püenteen. Egyanis öv Gyuricsia Markóné születt Rakity Lyubica 80 éves agg matróna püenteken felakasztotta magát. Mire észrevették már meg volt halva. Ugy látszik életuntagság vitte öngyilkosságra a 80 éves asszonyt, aki már nem bírta kivárni a bizonyára nem sokáig késlekedő halált.

Fürdőház a jégtáblák között. A mult kedden a hirtelen olvadás megindította a jeget a Tiszán és ez bizony kisebb-nagyobb bajokat is okozott. Többek között a török-becsei fürdőházat egy hatalmas jégtábla magával ragadta és eltérve a láncokat sodorta az árral. — A kompátjárást is megakasztotta a zajló jég, úgy hogy a Tiszán való átkelés teljesen szünetelt, míg valamennyire el nem húzódtott a jég, a mit a Tisza áradás is siettetett.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RÉTHY-féle pemetefü-czukorkáknál! Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félt kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden egyes darabkáján rajta van a „Réthy” név.

1 doboz ára 60 fillér. :: Mindenütt kapható.
Csak RÉTHY-félt fogadjanak el!

AZ ÉN ÖREG

tapasztalatom arra tanít, hogy bórálósnál csak a vesszőparipa-lilomszappant Bergmann & Co. használjam. Darabja 80 fillér mindenütt kapható.

Semmi teszta

semmi kuglóf, semmi sütemény Dr. Oetker-féle sütőpor hozzátelet nélkül nem készül, mert ez szép kinevezést és könnyű emésztést ad. Ha a tesztát Dr. Oetker-féle sütőporral állítják elő, különösen a gyermekeknek a husmeknél előnyben részesítendő, mert tejet, lisztet, zsírt, tojást, cukrot tartalmaz, tehát az emberi szervezetnek szükséges tápszer ami a gyermekek-nél fontos emészthető formában. Csakáljon a gyermekei érdekében tesztát

Dr. Oetker-féle sütőporral a 12 fillér. mely mindenhol a millioszor bevált receptekkel raktaóron van. Vigyázzunk hogy valódi Oetker-féle sütőport kapjunk.

Minden kertbarát, aki kertészet sokféle ágában a legújabb vívmányok felől tájékozódni akar,

Mühle Árpád

udvari szállító **TEMESVÁR**, épen most megjelenel

Disz-Főárjegyzékében

ezt bőven megtalálja Ezen mintaszerűen kiállított számlunkban roppant választéka van a szőlőbajó utab, érdekes és tanulmányos, kipróbált cikkeknek, ugyanú: Magvak, virágh gymák és gumók, levél- és disznóvenyek, rózsák, évelővirágok, disz- és gyümölcsfák, füvefűek, diszbojtok kertieszközök st. st. :: Kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik.

ANTI-PERONOSPORA
A VILÁG LEGJOBB PERMETEZŐSZERE.
ANTI-ODIUM
A VILÁG LEGJOBB RÉZKÉNPOZÓSZERE.
PICK H. és TÁRSA
BUDAPEST, V., AKADEMIÁ-UTCA 16. sz.
Lepetésebbé gyári árák. Prospektus ingyen és bérmentve.
PICK-NICOTIOL
SZŐLŐGY. GYÖMÖLCSFACSEMÉTEK SÜ. SÜ. RADIKÁLIS IRTÓSZERE.
UNIVERSOL VETŐMAGVÁZ
Erősíti a növényzetet, védi ősöök, korom, valamint egereket, vadak és rovarok pusztítása ellen. •

NAGYENYED-re
AISOFEHER M.
forduljon minden érdeklődő ki sulyt fektet elsőrendő faj-tiszta anyagra

Gyümölcsfacsemeté
Fétányfák, Dicsérfék, Tülevelűek, Kerítésnövények, Bogvögyümölcsiek stb.

Szőlőoltványok (Isi ma áru)
európai és amerikai sima gyökeres vesszők (Óltaló diszjérgyék kívánatra ingyen.)

FISCHER és Tarsai
Lásd katalógusunkat szőlőoltványtelepek

Thierry A.-féle Balzsam

egyedül valódi a zöld papácsa védjegyvel. Törvényesen védve. Minden hamisítás és más megvesztő jegyű balzsam vizsgálattal büntetett.

Allein echter Balsam aus der Schützengeld-Apotheke des A. Thierry in Pragradá bei Rohitsch Saverörtn.

Ezen balzsam utóérhetetlen gyógyszer mindenféle udv- és mellbetegségekért, enyhíti a hurutot megszünteti a köhögést és végetvet a lájalmás köhögéseknek. Kitűnő hatása van torokgyulladás, rekedtség és minden torokbajnál stb. Alaposan elvz mindenféle lázat. A maj a gyomor és belek összes betegségeit megelőző gyógyszer, különösen a gyomorszárgasgot és a kólkát. Kétséggyűjtja az aranyvel és a hámborhoidákat. Enyhén mozdítja elő a székellest és a vériztsulást, tisztítja a veséket, erősíti az étvágyt és a fejtájt, szedgálatot tesz foglásoknál, füres fogaknál és szájrólhadásnál, egyáltalában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbőgést a szájnak s a gyomornak bázet. Nagyon jó szer a széklet és a galandféreg ellen. Minden sebet új és idült forradásokat, orbáncot, kintést, vart, megfagyott és megégetett ingokat, rüht, fekélyt, bőrluzadást és repedést meggyógyít, megszünteti a fejtájt, zárgat, szagadást, köszvényt, lájálalmakat, stb. Egyáltalában ez olyan gyógyszer, amely egyetlen egy családnál - ahol influenza, kolera és más epidemikus betegségek előfordulnak - sem hiányozhatnak. Rendeléseket címezzük: **An die Schützengeld-Apotheke des A. Thierry in Pragradá bei Rohitsch.** 12 kis vagy 6 dupla üveg vagy egy nagy kátonleges üveg ára 5 korona 60 fillér. Kevesebb nem szállítunk. Széküldés csak előrefizetés után és összeg utánveleve mellett eszközöltek.

Nagyobb rendelésnél nagy ár engedmény.

A valódi Centifolium-Kendós araja és hatása.

Megszünteti és meggyógyítja a vérmelegzést. Fölségezzé tesz minden minden lájaldalmos operáción. Alkalmazható a gyermekágyasok mélkeményedésével, a tej elapadásánál, orbáncnál, nyitott sebá lábáknál vagy végtagoknál, sebeknél folyásoknál, megakadt lábáknál, sőt még esont veselésnél is. Gyógyítja az ütös szúrás lövés, vágás és zúzódások által keletkezett sebeket. Idegen testek eltávolításánál, így például: üveg, faszilánk, homok, sörét tűske stb. Mindenféle dagaszt, kínóvós, képzódmény, karbunkulus és rák gyógyítható általa. Végre pokolyar körömféreg, koronggyűlés, hólyagok, sebesre járt lábák, égési sebek, betegek tekvés által kikécsesedése vérhólyagok fúfolyás és gyermekek betegsége, stb. széküldés csakis a pénz előfizetés beküldése vagy utánvét mellett. 2 tegyér ára K 3.60. Megrendelés címezzük: **Schützengeld-Apotheke des A. Thierry in Pragradá bei Rohitsch.**

Lehetsébb és leghatásosabb hashajtószert.

NEUSTEIN FÜLÖP
CUKROZOTT HÁSHAJTÓ LABDACSAI
(Neustein Erzsébet labdacsa)

Minden más hasonló szerrel előnyben részesítendő, mert ezen labdacso mentek minden káros alkatrészekből; a legnagyobb eredményül használhatunk altesti bajoknál, könnyen hajít, vértisztító, egy hasonló szer sem oly előnyös a

székrekedést

legyőzni, a betegség legfőbb forrását. A cukrozott tartalma miatt a gyermekek is szívesen veszik be. Egy doboz 15 labdacsoi tartalmaz ára 30 fill. 1 tekercs, mely 8 doboz tartalmaz, tehát 120 labdacso csak 2.- kor. A pénz előfizetés beküldése esetén; 2 K 45 fill. franko küldetük.

Ovás! Utánzatoktól óvakodjunk! Kérjük „Neustein Fülöp hashajtó labdacsoit”. Csak az valódi, ha a Jobozon és mástíson ami törvényileg bejegyzett védjegyünk piros-fekete nyomáson „Heil-Leopold” és az aláírás „Philipp Neusteins Apotheke” látható.

Philipp Neusteins Apotheke „zum heil. Leopold”, Wien, I. Plankeng. G.

Raktár Újvidéken: Nenadovic J. E. Korányi. Baján: Stanoczky L., Dr. Makray L.,

Ha "FORHIN"-nal permetez

I - SZÖR kevesebb agond,
II - SZÖR kevesebb a munka,
III - SZÖR kevesebb a munkabér!

mert a „FORHIN” a sokszorta megjavított Bordói keverék kész állapotban! Nagyon erősen tapad a nedves levélre is!

Bármily határnál permetezhet vele. Semmi üledéke nincs! Számtalan elismerő nyilatkozat! Gyárjunk az elddig dr. Aschenbrandt szabadalmát képezett rézkénprút és bordói port is. Kérjen ingyen es bérmentve leírást a FORHIN-gyártól, BUDAPEST, VI. Váci-u. 93.

Milliók használják

Köhögés rekedtség, katarus, nyálkásodás és gyomorgöres és hurut ellen a

Kaiser-féle Mellkaramellákat a 3 „fenyővel.”

6050 közi. hitelesített bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól igazolja az eredményt. Jó étvágyú és jó izlésű emberek!

Csomag 20 és 40 fill. doboz 60 fill. kapható Honld Imre és Halmis Beria gyógyszerterában

E lap olvasói között szétosztunk 300 pár

kitűnő, elegáns chevró bőr füzöscipőt a legartósabb bőrből, rajz szerint, gyártmányunk terjesztésévégett”)Csak

a munkadíjat a 3 párnát 15 kor. számítjuk. A cipők máskor 42 kor. kerülnek. Szállítjuk választék szerint a legnagyobb melegegedésre 3 pár férfi vagy női cipőt, minden kívánt számban. Kicsérelés megengedve, kockázat nincs. Széküldés utánvét vagy előrefizelve.

Schuhfabrik in Oswiecim Nr 521. Öster.

*) Hasznunk az ön ajánlása folytán lesz.

Wagner Testvérek

Újvidék

ajánlják füszer, csemege, kávé, ásványviz raktárukat a nb. közönség szives figyelmébe.

Legolcsóbb árak!

Figyelmes kiszolgálás!

A híres 5-ös számú pörkölt kávé 1/4 kilója K 1.30.

Kívánaira a bevásárolt árukat a hajó állomásra leküldjük.

Saját érdeke,

hogy lehetőleg összepontosítsa szükségleteinek beszerzését egy cégnél, mert ezúton védi érdekeit legjobban.

1. Nem kell ismeretlen céghez fordulnia.
2. Nem lesznek szétágazó kötelezettségei.
3. Állandó összeköttetésnél pontos és reális kiszolgálást biztosít magának.
4. Ail ndó összeköttetése mindig vigyázni fog önt vevőjének megtartani.

Saját érdeke, hogy csak ismert, előkelő céget tiszteljen meg bizalmával. Antrecht és Goldschmied utóda

Elek és Társa r.-t.

Budapest, IV Károly-körut 10. sz.

Kaphatók kegyelmes havi lefizetésre állandó összeköttetésnél folyószámlára is:

1. A magyar és német irodalom összes termekéi.
 2. Képek.
 3. Bőröndök és döröndárúk.
 4. Férfi felhárnyeműek.
 5. Látésövek.
 6. Fényképezőszettek, felszerelések.
 7. Vadászlegyverek, pisztolyok, flóbertek.
 8. Chímazüstánok.
 9. Csillár- és petróleum-lámpák.
 10. Rézbtorok.
 11. Szőnyegek.
 12. Mindennemű hangszer.
- Tuloldali 12 osztályunk összes cikkei elsőrendű minőségűek és minden osztály cikkeiről külön kimerítő árjegyzékkel rendelkezünk és a kívánt árjegyzéket ingyen es bérmentve küldjük.
- Elvünk: Vevőkörünk megtartása pontos kiszolgálás méltányos árak révén.
- Minden felvilágítással szívesen szolgálunk.

Marianovich Testvérek gépraktára

Báró Gromon Dezsőtér Palánka Bernhard féle ház.

Bátorkodunk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy egy elsőrangú angol gépgyár

kenyérdagasztó gépeinek

kizárólagos raktárát sikerült

Palánka és környéke

részére megszerezünk.

Ezen dagasztó gépek kipróbált legjobb minőségűek és több kiállításon ARANY illetve ELSŐ ÉRMEKKEL lettek kitüntetve.

Kétféle nagyságban

állandóan raktáron!

Egy kísérlet és minden házban nélkülözheteflennék bizonyul.

Kivánságra helyben próba végett házhoz szállítjuk.

Vidéki megrendéések postafordultával intéztetnek el.

A ki tehát állandóan izletes kenyeret akar enni, ne mulassza el gépeinkből venni.

Századunk legnagyobb találmánya!

Századunk leghasznosabb találmánya!